שעד נִסְתַּם בְּשַׁבָּת פֶּתַח אוֹ חַלּוֹן בַּמָּקוֹם שֶׁעֵרֵב בּוֹ. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א עֵרוּבִין צ״ג (ע״ב) בַּעֲיָא וְנִפְשְׁטָא. ב בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ד״ה מהו) וְכֵן כָּתַב הַטּוּר. ג הָרֹא״שׁ שָׁם (פ״א סי׳ כג). ד בְּפֶרֶק ג׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הכ״ה).

א [א]עֵרְבוּ דֶּרֶךְ חַלּוֹן אוֹ פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם (א) * וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת, (ב) [ב]מֻתָּרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (ג) דֶּרֶךְ גֹּבַהּ הַכֹּתֶל וְחוֹרָיו. * [ג]וַאֲפִלּוּ אִם עֵרֵב לְשָׁנָה * וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחֹל (ד) וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת (א) (ה) (וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ בְּמֵזִיד) (אגור (סי׳ תקנו)), חָזַר הָעֵרוּב לְהֶתֵּרוֹ. (ו) [ד]וּלְהָרַמְבַּ״ם אֵין מֻתָּר לְטַלְטֵל אֶלָּא כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ, אֲבָל מִזּוֹ

בְּאֵר הֵיטֵב

א (א) **וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ.** וַאֲפִלּוּ פֶּרֶץ פְּצִימָיו, עַיֵּן טַ״ז (סק״א):

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת. אֲבָל אִם נִסְתַּם מִבְּעוֹד יוֹם, אֲפִלּוּ חָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, אֲסוּרִין, לְפִי שֶׁעֲדַיִן לֹא קָנוּ עֵרוּב מֵעוֹלָם, שֶׁקְּנִיַּת הָעֵרוּב הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְכָאן לֹא הָיָה עֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כֵּיוָן שֶׁהַפֶּתַח סָתוּם. **וַאֲפִלּוּ אִם עֵרְבוּ כְּבָר לִפְנֵי שַׁבָּת שֶׁעָבְרָה לְשַׁבָּת אַחַת, וְאוֹתוֹ עֵרוּב נִשְׁאַר עֲדַיִן קַיָּם, אֵין יְכוֹלִין לִסְמֹךְ עָלָיו בְּשַׁבָּת זוֹ** אַחַר שֶׁנִּפְתַּח הַפֶּתַח, הוֹאִיל וּכְבָר נִתְבַּטֵּל מִבְּעוֹד יוֹם כְּשֶׁנִּסְתַּם, וְאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. **וְעֵרֵב לְשָׁנָה שֶׁאֲנִי,** שֶׁמְּעָרֵב מִתְּחִלָּה עַל כָּל הַשַּׁבָּתוֹת וְקָנָה הָעֵרוּב בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹנָה שֶׁהָיָה הַפֶּתַח פָּתוּחַ, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם אַחַר כָּךְ נִסְתַּם הַפֶּתַח וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת אַחֶרֶת וַאֲפִלּוּ בְּסוֹף הַשָּׁנָה, חוֹזֵר הָעֵרוּב וְנֵעוֹר:

* **וַאֲפִלּוּ אִם עֵרֵב לְשָׁנָה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן שפ״ג (סק״א) שֶׁנִּשְׁאַר בְּדִין זֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן. אָכֵן כַּמָּה אַחֲרוֹנִים יִשְּׁבוּ קֻשְׁיוֹתָיו שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם **אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דְּהִנֵּה מְקוֹר זֶה הַדִּין נוֹבֵעַ מִדִּבְרֵי הָרֹא״שׁ** סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין (סי׳ כג) דְּהֵבִיא רְאָיָה מִדִּין סְפִינוֹת שֶׁנִּפְסְקוּ וְחָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ [שַׁבָּת דַּף ק״א (ע״ב)] דְּחָזְרוּ לְהַתָּרָן הָרִאשׁוֹן, וְהוֹכִיחַ הָרֹא״שׁ דְּמַיְירֵי שֶׁנִּפְסְקוּ בְּחוֹל וַאֲפִלּוּ הָכִי מְהַנֵּי כְּשֶׁחָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, דְּאִי נִפְסְקוּ בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ לֹא חָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ מֻתָּרִין מִשּׁוּם דְּהֻתְּרָה הֻתְּרָה, וְהוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ. **אָכֵן לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת [בְּשַׁבָּת ק״א** (שם ד״ה נפסקו)] **וְכֵן לְכַמָּה רִאשׁוֹנִים** [הָרַמְבַּ״ם עַיֵּן שָׁם וּבְהָרֵב הַמַּגִּיד סוֹף פֶּרֶק ג׳ (הכ״ה), וְהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק שער ד סי׳ ח) וְהָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה וכדתניא)] שֶׁפֵּרְשׁוּ לְהַךְ בְּרַיְיתָא דַּאֲפִלּוּ נִפְסְקוּ בְּשַׁבָּת אָסוּר, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דִּבְלֹא הַקֶּשֶׁר שֶׁבֵּינֵיהֶם נָיְדִי מִמְּקוֹמָם, הָוֵי כְּמַפְסִיק כַּרְמְלִית בֵּינֵיהֶם, וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁהֻתְּרָה הֻתְּרָה, אִם כֵּן **אֵין שׁוּם מָקוֹר לְדִין זֶה,** דְּהָתָם הוּא דְּאָמְרִינַן דְּחָזַר לְהֶתֵּרוֹ הָרִאשׁוֹן מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ קְשׁוּרִין בִּתְחִלַּת הַשַּׁבָּת וְחָל הָעֵרוּב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁהָיָה סָתוּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הָעֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וְכֵן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן א׳. אֶלָּא דְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת גּוּפָא אֵינָהּ בְּרוּרָה בָּזֶה, דִּבְעֵרוּבִין דַּף י״ז (ע״א ד״ה עירב) כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּשֵׁם רַ״י דִּין זֶה וְגַם רְאָיָה מֵהָא דִּסְפִינָה, וּמִשְׁמַע דִּלְרַבּוֹתֵינוּ בַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת הָיוּ בָּזֶה דֵּעוֹת חֲלֻקּוֹת, וְהָרֹא״שׁ (שם) הֶעְתִּיק לְדִינָא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין [וּמַה שֶּׁרָצָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְתָרֵץ קְצָת דֵּעוֹת הַתּוֹסָפוֹת לַהֲדָדֵי, לֹא נְהִירָא, דְּיָדוּעַ דְּכָל דִּבְרֵי הָרֹא״שׁ הוּא נוֹבֵעַ מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד, וּבְהָרֹא״שׁ מְבֹאָר לְהָדְיָא דְּעִקַּר רְאָיָתוֹ הוּא דְּאִי מַיְירֵי הַבְּרַיְיתָא דִּסְפִינוֹת שֶׁנִּפְסְקוּ בְּשַׁבָּת, הָיָה מֻתָּר אֲפִלּוּ לֹא חָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ, וְהוּא שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּשַׁבָּת הַנַּ״ל, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הַנְּהַר שָׁלוֹם (סק״א)]. **וְעַל כָּל פָּנִים אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דִּלְדַעַת הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ״ל אֵין שׁוּם מָקוֹר לָזֶה, וּמִסְּבָרָא אֵין לוֹמַר כֵּן שֶׁיּוֹעִיל מַה שֶּׁחָל בְּשַׁבָּת אַחַת לְשַׁבָּת אַחֶרֶת, כֵּיוָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל אוֹתוֹ שַׁבָּת הָיָה בָּטֵל,** וְעַיֵּן בְּסִימָן שפ״ג בְּבֵית מֵאִיר שֶׁגַּם הוּא מַסְכִּים שָׁם עִם הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהִתְיַשֵּׁב בְּדִין זֶה. **וּמִכָּל מָקוֹם אַחֲרֵי שֶׁהָרֹא״שׁ וְהַטּוּר וְהַמְחַבֵּר וְהָאַחֲרוֹנִים שֶׁאַחֲרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֶעְתִּיקוּ דִּין זֶה, בְּוַדַּאי אֵין לִדְחוֹתוֹ מֵהֲלָכָה. וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן סְתָמוֹ בְּמֵזִיד** שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) הֵבִיא מִמַּהֲרִי״ל (שו״ת סי׳ קסב) שֶׁלֹּא הִתִּיר אֶלָּא דַּוְקָא בְּשֶׁנִּפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, וְכֵן הִסְכִּים בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ג), **בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל בָּזֶה,** כֵּיוָן דְּמַעִקַּר הַדִּין אֲפִלּוּ נִפְתַּח בְּשַׁבָּת בְּשׁוֹגֵג גַּם כֵּן אֵין הַדִּין בָּרוּר לְהָקֵל כַּנַּ״ל. וְאַף שֶׁיֵּשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּיַשְּׁבִין בְּדֹחַק אֶת סְבָרַת הָרַמָּ״א דְּמַתִּיר בְּכָל גַּוְנֵי, מִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהָקֵל וְכַנַּ״ל. **וּבְסֵפֶר נְתִיב חַיִּים לְבַעַל קָרְבַּן נְתַנְאֵל** (ד״ה מ״א סק״א) **דַּעְתּוֹ דְּאַף הָרַמָּ״א עַצְמוֹ לֹא הֵקֵל בָּזֶה אֶלָּא בְּשֶׁנִּפְתַּח אַחַר כָּךְ בְּחוֹל:**

* **וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחוֹל וְכוּ׳. וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁנִּתְבַּטֵּל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת עַל יְדֵי סִבָּה אַחֶרֶת, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַלְקֵל הַצּוּרַת הַפֶּתַח שֶׁבַּמָּבוֹי** וּמִמֵּילָא עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁבְּמָבוֹי זוֹ וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן שס״ה בְּסוֹפוֹ, **אִם חָזַר וְנִתְקַן הַצּוּרַת הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם וְכַדּוֹמָה, אַף שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה פָּרוּץ עֲדַיִן, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁחָזַר וְנִתְקַן בְּשַׁבָּת חוֹזֵר הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לִמְקוֹמוֹ, כֵּיוָן שֶׁהָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת נַעֲשָׂה מִתְּחִלָּה לְכָל הַשָּׁנָה. וְאַף דְּיֵשׁ לְחַלֵּק קְצָת,** דְּאֶפְשָׁר בְּנִפְרָץ הַמְּחִיצוֹת גָּרַע טְפֵי וְלֹא יוֹעִיל בָּזֶה מַה שֶּׁעֵרֵב לְכָל הַשָּׁנָה, **מִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לְהָקֵל גַּם בָּזֶה, וְכֵן רָאִיתִי בְּנִשְׁמַת אָדָם כְּלָל ע״ב** (סק״ב) **שֶׁמַּקֵּל בָּזֶה. אָכֵן מַה שֶּׁמְּצַדֵּד שָׁם לְהָקֵל אַף כְּשֶׁעֵרֵב לְשַׁבָּת אַחַת וְנוֹדַע שֶׁמִּבְּעוֹד יוֹם נִתְקַלְקֵל הַצּוּרַת הַפֶּתַח וְחָזַר וְנִתְקַן הַצּוּרַת הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, דְּהָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לֹא חָל כְּלָל עוֹד בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּמִטַּעַם דְּכֵיוָן שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם רְגִילִין לַעֲשׂוֹת צוּרַת הַפֶּתַח תָּמִיד אִם כֵּן עוֹמֵד לְהִתַּקֵּן, וְלָכֵן כְּשֶׁמְּתַקְּנִים אוֹתוֹ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת חָל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לְמַפְרֵעַ, לֹא**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָז אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּאִלּוּ הֵם שְׁנֵיהֶם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, וְנוֹתֵן נֶסֶר מִזּוֹ לָזוֹ כֵּיוָן שֶׁהַמֶּרְחָק שֶׁבֵּינֵיהֶם יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, וְהוּא הַדִּין נַמִּי כְּשֶׁמֶּרְחָק זוֹ מִזּוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים בְּרִחוּק, שֶׁזּוֹ לְצַד מִזְרָח וְזוֹ לְצַד מַעֲרָב וְאֵינָם זֶה כְּנֶגֶד זֶה מַמָּשׁ רַק שֶׁמֶּרְחָק פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָמְרִינַן לָבוּד וְהָוֵי כְּאִלּוּ הֵם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, וְאָז אַף שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ אֲוִיר רָחוֹק בֵּין זוֹ לָזוֹ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, מֻתָּר עַל יְדֵי נֶסֶר שֶׁנּוֹתֵן בֵּין זוֹ לָזוֹ:

א (א) **וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת.** כְּגוֹן שֶׁנָּפְלָה מַפֹּלֶת כְּנֶגְדּוֹ [רַשׁ״י (צג: ד״ה ונסתם)]: (ב) **מֻתָּרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ.** מִזּוֹ לָזוֹ (א) בְּשַׁבָּת זוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ דְּמֻתֶּרֶת אַף אוֹתָהּ שֶׁאֵין הָעֵרוּב מֻנַּחַת בְּתוֹכָהּ: (ג) **דֶּרֶךְ גֹּבַהּ הַכֹּתֶל וְחוֹרָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל גַּב דְּעַכְשָׁו שֶׁנִּסְתַּם אֵין רְאוּיִין לְהִתְעָרֵב יַחַד דַּהֲלוֹא אֵין בַּחוֹרִין שִׁעוּר חַלּוֹן, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב עַל שַׁבָּת זוֹ, (ג) דְּכֵיוָן שֶׁהֻתַּר בִּתְחִלַּת הַשַּׁבָּת הֻתַּר לְכָל הַשַּׁבָּת: (ד) **וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לֹא מִבָּעֵי אִם נִפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, בְּוַדַּאי הָוֵי עֵרוּב, דְּהָא בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת הָיוּ כְּבָר פְּתוּחִין מִזּוֹ לָזוֹ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם נִפְתַּח בְּשַׁבָּת גּוּפָא, (ג) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁבְּעֵת הַנָּחַת הָעֵרוּב שֶׁהִנִּיחַ לְכַמָּה שַׁבָּתוֹת אוֹ לְשָׁנָה הָיָה פֶּתַח מִזּוֹ לָזוֹ וְחָל הָעֵרוּב, לָכֵן אַף שֶׁבְּשַׁבָּת אַחֶרֶת הָיָה סָתוּם מִתְּחִלַּת הַשַּׁבָּת וְלֹא הָיָה אָז הָעֵרוּב מוֹעִיל לִכְלוּם, מִכָּל מָקוֹם לֹא נִתְבַּטֵּל, וּמִיָּד שֶׁנִּפְתַּח חָזַר הָעֵרוּב לְהֶתֵּרוֹ הָרִאשׁוֹן: (ה) **וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ בְּמֵזִיד.** הַיְנוּ בְּכַוָּנָה. וְדַע [א]דְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְכַמָּה (ד) אַחֲרוֹנִים צִדְּדוּ לֶאֱסֹר בָּזֶה כְּשֶׁחָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, דְּכֵיוָן שֶׁסָּתַם הַפֶּתַח שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת בְּמֵזִיד, הָוֵי כְּבִטֵּל הָעֵרוּב בְּיָדַיִם, דַּהֲרֵי גַּלִּי דַעְתֵּהּ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בָּעֵרוּב, וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן חָלוּת הָעֵרוּב הָיָה עֲדַיִן סָתוּם, לֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁנִּפְתַּח אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת גּוּפָא, וְאֵין לְהָקֵל כְּשֶׁסְּתָמוֹ בְּמֵזִיד אֶלָּא כְּשֶׁנִּפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, דְּאָז אָמְרִינַן, אַף שֶׁנִּתְבַּטֵּל מֵעִקָּרָא, כֵּיוָן שֶׁחָזַר וְנִפְתַּח (ה) הֲרֵי עַל כָּל פָּנִים הֵם שֻׁתָּפִין בַּפַּת שֶׁל עֵרוּב, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב הֲרֵי יֵשׁ פֶּתַח בֵּינֵיהֶם שֶׁרָאוּי לְעָרֵב. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (סוף ד״ה ואפילו) שֶׁבֵּאַרְנוּ שֶׁכֵּן רָאוּי לִנְהֹג לְמַעֲשֶׂה. אָכֵן אִם בְּעֵת שֶׁסְּתָמוֹ הָיָה בְּדַעְתּוֹ רַק לְפִי שָׁעָה וְאַחַר כָּךְ לַחֲזֹר וּלְפָתְחוֹ, (ו) מִסְתַּבְּרָא דְּמֻתָּר אַף כְּשֶׁחָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת: (ו) **וּלְהָרַמְבַּ״ם וְכוּ׳.** קָאֵי אַרֵישׁ הַסָּעִיף הֵיכָא שֶׁנִּסְתַּם הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת, דִּלְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִזּוֹ לָזוֹ דֶּרֶךְ חוֹרִין, וּלְדִידֵהּ אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא כָּל חָצֵר לְעַצְמָהּ. וְהָרְבוּתָא הוּא דַּאֲפִלּוּ אוֹתָהּ חָצֵר שֶׁאֵין הָעֵרוּב מֻנָּח בְּתוֹכָהּ מֻתֶּרֶת. וּמִכָּל מָקוֹם אִם חָזַר וְנִפְתַּח, (ז) לְכֻלֵּי עָלְמָא מֻתָּר לְטַלְטֵל מִזּוֹ לָזוֹ כְּמוֹ מִתְּחִלָּה. וּלְעִנְיַן הֲלָכָה, הָעִקָּר (ח) כִּסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) דִּלְשַׁבָּת אַחֶרֶת בְּוַדַּאי אָסוּר: (ג) גְּמָרָא (יז., צג:): (ג) כֵּן הִסְבִּירוּ הָאַחֲרוֹנִים לְתָרֵץ תְּמִיהַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שפ״ג (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ד) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ג) וְקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״א סי׳ כג סק״ב): (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (שו״ת סי׳ קסב): (ו) חָמָד מֹשֶׁה (סק״ב): (ז) רַמְבַּ״ם (פ״א הכ״ה): (ח) שֶׁכֵּן פָּסְקוּ כָּל הָרִאשׁוֹנִים, הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (צג: ד״ה דאיבעיא) וְהָרַאֲבַ״ד בַּהַשָּׂגוֹת וְרַשׁ״י (יז. ושם ד״ה מהו) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ל: ד״ה גמ׳) וְרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק שער ד סי׳ א) וְרִיטְבָּ״א (יז. ד״ה עירב) וְאוֹר זָרוּעַ (עירובין סי׳ קכא):

ליקוטי דברי הרב: א] וכתב בשו״ע הרב (ס״א): ולענין הלכה בדברי סופרים הלך אחר המיקל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לָזוּז לא: **ב** [ה]הָיָה כֹּתֶל בֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת וְעֵרְבָה כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ, * וְנִפְרַץ הַכֹּתֶל בְּשַׁבָּת, מֻתָּרִים לְטַלְטֵל כָּל הַשַּׁבָּת (ז) כָּל אֶחָד בַּחֲצֵרוֹ (ח) [ו]אֲפִלּוּ כְּלֵי הַבַּיִת. (ט) אֲבָל חָצֵר שֶׁנִּפְרְצָה בְּשַׁבָּת לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ * לִכַרְמְלִית, אָסוּר: **ג** [ז]חָצֵר קְטַנָּה (י) שֶׁנִּפְרְצָה [ח]לָרֶגֶל שַׁבָּת (יא) בְּמִלּוּאָהּ לִגְדוֹלָה (יב) [ט]וְאֵין בַּפִּרְצָה יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת, (יג) גְּדוֹלָה מֻתֶּרֶת (יד) לְהוֹצִיא כֵּלִים שֶׁשְּׁבוּתוּ בַּבַּיִת לַחֲצֵרָהּ (טו) אִם עֵרְבָה לְעַצְמָהּ, (טז) * וּקְטַנָּה אֲסוּרָה לְהוֹצִיא כֵּלִים שֶׁשְּׁבוּתוּ בַּבַּיִת לַחֲצֵרָהּ, אֶלָּא אִם כֵּן עֵרְבוּ יַחַד. (יז) וְהֵינוּ [כ]כְּשֶׁנִּכְנָסִין כֻּתְלֵי קְטַנָּה לִגְדוֹלָה * [כ]וּכְשֶׁכֻּתְלֵי קְטַנָּה (יח) מֻפְלָגִים שְׁלֹשָׁה טְפָחִים מִכֻּתְלֵי אֶרֶךְ הַגְּדוֹלָה, (יט) דְּאִם לֹא כֵּן הָיְתָה קְטַנָּה נִתֶּרֶת עַל יְדֵי [ל]נִרְאֶה מִבַּחוּץ וְשָׁוָה מִבְּפָנִים: **ד** (כ) [מ]גַּג קָטָן (כא) * שֶׁנִּפְרַץ (כב) קָדַם שַׁבָּת הָיְתָה נִתֶּרֶת (כג) [נ]בְּמִלּוּאוֹ לְגַג גָּדוֹל, (כד) *(קָטָן) אָסוּר לְהַעֲלוֹת עָלָיו כֵּלִים (כה) שֶׁשְּׁבוּתוּ בַּבַּיִת, (כו) וְגָדוֹל מֻתָּר.

ה שם צ"ג וכשמואל. הסכמת הפוסקים. ו דאי בששבת בחצר, אפילו מחצר לחצר נמי. ז משנה שם צ"ב (ע"א). ח בית יוסף (ד"ה והא דאסרינן), דאלו בשבת, כיון שהתירה כדלעיל. ט משנה שם דף ט"ו (ע"ב). י שם בגמרא ט' (ע"ב).

כ כזה.

ל דהנה אמרינן חזינן כאלו ראשי הכניסה של כתלי הקטנה סניפין לשני כתלי ארך הגדולה. מ משנה שם צ"ב. נ שם בפרוש רש"י (ד"ה הגדול). *) (כן הוא במשנה וכן הובא בשוו').

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: **ב** (ז) **כָּל אֶחָד בַּחֲצֵרוֹ.** דְּאַף דְּכָל חָצֵר נִפְרָץ לְמָקוֹם הָאָסוּר עַתָּה לִרְשׁוּת אַחֶרֶת שֶׁאֵין מְשֻׁתָּפִין יַחַד וְהֵוֵי נִפְרָץ לְמָקוֹם הָאָסוּר לוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה מֻתָּר, הֲתַר לְכָל הַשַּׁבָּת: (ח) **וַאֲפִלּוּ כְּלֵי הַבַּיִת.** דְּאִלּוּ כְּלֵי הֶחָצֵר מֻתָּר לְטַלְטֵל אַף מֵחָצֵר לְחָצֵר גַּם כְּשֶׁנִּפְרַץ, דְּכָל הַחֲצֵרוֹת רְשׁוּת אַחַת, וּכְדִלְעֵיל בְּרֵישׁ סִימָן שע"ב (ס"א): (ט) **אֲבָל וכו' לְכַרְמְלִית אָסוּר.** בָּזֶה לֹא אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהַהֶתֵּרָה הֲתָרָה כְּמוֹ דְּאָמְרִינַן מֵעַקָּרָא, דְּשָׁם לֹא נִפְרַץ אֶלָּא לְחָצֵר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד כְּמוֹהוּ, וְאֵין בֵּינֵיהֶם אֶלָּא שֶׁזֶּה הוּא שֶׁל יָחִיד זֶה וְזֶה הוּא שֶׁל אַחֵר, אֲבָל זֶה שֶׁנִּפְרַץ לִרְשׁוּת אַחֶרֶת מַמָּשׁ לֹא אָמְרִינַן בֵּיהּ הוֹאִיל וְהַהֶתֵּרָה הֲתָרָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לכרמלית): **ג** (י) **שֶׁנִּפְרְצָה קֹדֶם שַׁבָּת.** דְּאִלּוּ בְּשַׁבָּת אָמְרִינַן (ט) כֵּיוָן שֶׁהַהֶתֵּרָה הֲתָרָה: (יא) **בְּמִלּוּאָהּ לְגָדוֹלָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיוּ סְמוּכִין זֶה לָזֶה וְכֹתֶל מַפְסִיק בֵּינֵיהֶן וְנִפְרַץ כָּל הַכֹּתֶל הַזֶּה: (יב) **וְאֵין בַּפִּרְצָה יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת.** דְּאִלּוּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה (י) לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר דְּקְטַנָּה הִיא בְּפִתְחָהּ שֶׁל גְּדוֹלָה, דְּפִתְחָא יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת לֹא עָבְדֵי אִינָשֵׁי: (יג) **גְּדוֹלָה מֻתֶּרֶת וכו'.** וְאֵין הַקְּטַנָּה אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ, דְּהָא הַגְּדוֹלָה יֵשׁ לָהּ גְּפוּפִין, וּמְקוֹם פְּרִצַת הַכֹּתֶל שֶׁל הַקְּטַנָּה (יא) הֲרֵי הִיא בְּפִתְחָהּ: (יד) **לְהוֹצִיא כֵּלִים שֶׁשְּׁבוּתוּ בַּבַּיִת וכו'.** דְּאִלּוּ כֵּלִים שֶׁשְּׁבוּתוּ בְּחָצֵר מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהוֹצִיא אַף לְחָצֵר אַחֶרֶת, אֲפִלּוּ בְּעֵרְבוּ יַחַד: (טו) **אִם עֵרְבָה לְעַצְמָהּ.** אֲבָל אִם לֹא עֵרְבָה, אַף הִיא אֲסוּרָה: (טז) **וּקְטַנָּה אֲסוּרָה וכו'.** דַּהֲרֵי כֹּתֶל שָׁלָהּ נִפְרָצָה בְּמִלּוּאָהּ לַגְּדוֹלָה שֶׁהִיא מָקוֹם הָאָסוּר לָהּ: (יז) **וְהֵינוּ וכו'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֵימָתַי הַקְּטַנָּה אֲסוּרָה, בְּשֶׁכְּתָלֶיהָ נִכְנָסִין וּבוֹלְטִין לְתוֹךְ הַגְּדוֹלָה (יג) בִּשְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת כָּזֶה: (יח) **מֻפְלָגִים שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וכו'.** דְּהֵינוּ מָקוֹם כְּנִיסַת מְחִיצוֹת הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּצִדָּהּ.

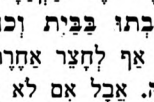

וְהָא דְּבָעִינַן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, דְּאִי לָאו הָכִי אָמְרִינַן לְבוּד לְאֹרֶךְ הַגְּדוֹלָה, וְהָוֵי כְּאִלּוּ לֹא הָיָה מֻפְלָג כְּלָל: (יט) **דְּאִם לֹא כֵּן הָיְתָה קְטַנָּה נִתֶּרֶת וכו'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִם לֹא הָיוּ נִכְנָסִין וּבוֹלְטִין כָּתְלֵי קְטַנָּה לְתוֹךְ הַגְּדוֹלָה, הָיְתָה גַּם קְטַנָּה מֻתֶּרֶת, (יג) דְּאַף עַל גַּב דְּשָׁוָה מִבִּפְנִים, שֶׁהָעוֹמֵד בְּתוֹכָהּ רוֹאֶה כָּל כָּתְלֵי אַרְכָּהּ שָׁוִין שֶׁאֵין שָׁם מִכְתָּל רָחְבָּהּ לְפֵאוֹתֶיהָ כְּלוּם וְהֵוֵי הַפִּרְצָה בְּכָל מִלּוּאָהּ, הֲרֵי מִבַּחוּץ נִרְאִין לָהּ שִׁיּוּרֵי כֹּתֶל מִכָּאן וּמִכָּאן וְנִרְאֵינוּ אוֹתוֹ עֹדֶף שֶׁהַגְּדוֹלָה עוֹדֶפֶת עַל הַקְּטַנָּה וְנִתֶּרֶת בָּהֶם, תִּשְׁתְּרִי גַּם הַקְּטַנָּה], מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁבּוֹלְטִין כָּתְלֵי קְטַנָּה לְתוֹךְ הַגְּדוֹלָה, נִכָּר שֶׁאוֹתָן שִׁיּוּרֵי כֹּתֶל שֶׁל הַגְּדוֹלָה הָעוֹמְדִין מֵאֲחוֹרֵי פִּרְצַת הַקְּטַנָּה אֵין שַׁיָּךְ לָהּ: **ד** (כ) **גַּג קָטָן וכו'.** אֲבָל אִם שְׁנֵי הַגַּגִּין (יז) שָׁוִין, אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה אֲפִלּוּ אִם אֵינָם יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת, דַּהֲרֵי נִפְרָצוּ בְּמִלּוֹאָן זֶה לָזֶה: (כא) **שֶׁנִּפְרַץ וכו'.** לָאו דַּוְקָא, וְהַכְּפָנָה שֶׁהָיְתָה פְּתוּחַ לְגַג הַסָּמוּךְ לוֹ, דִּבְגַג (טו) לֹא אִירֵי בְּשֶׁהָיְתָה מִתְּחִלָּה מְחִיצָה, וְנָקֵט לְשׁוֹן נִפְרַץ אַיְדֵי דְּסָעִיף ג': (כב) **קֹדֶם שַׁבָּת.** דְּאִי בְּשַׁבָּת, אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהַהֶתֵּרָה הֲתָרָה, וְכַנַּ"ל: (כג) **בְּמִלּוּאוֹ לְגַג גָּדוֹל.** הֵינוּ שֶׁכָּל גַּג הַקָּטָן הָיָה מְכֻנָּן נֶגֶד גַּג הַגָּדוֹל הַסָּמוּךְ לוֹ, וּמֵירֵי נַמִּי שֶׁלֹּא עָרְבוּ בַּעֲלֵיהֶם יַחַד וְגַם שֶׁאֵין גַּג הַקָּטָן מַחֲזִיק יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ג': (כד) **קָטָן אָסוּר לְהַעֲלוֹת וכו'.** דַּהֲרֵי נִפְרַץ לִרְשׁוּת חֲבֵרוֹ הָאָסוּר לוֹ: (כה) **שֶׁשְּׁבוּתוּ בַּבַּיִת.** דְּאִלּוּ (טו) כֵּלִים שֶׁשְּׁבוּתוּ עַל הַגַּג, מֻתָּר לְטַלְטְלָם אֲפִלּוּ לְגַג חֲבֵרוֹ בְּלִי עֵרוּב כְּלָל, וְכַנַּ"ל בְּסִימָן שע"ב סָעִיף א': (כו) **וְגָדוֹל מֻתָּר.** לְהוֹצִיא כְּלֵי הַבַּיִת עַל

בֵּאוּר הַלָּכָה

נְהִירִין דְּבָרָיו כְּלָל, וּרְאִיָּה לָזֶה דַּהֲלֹא לְעִנְיַן עֵרוּב דֶּרֶךְ הַפֶּתַח וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת, פָּרַשׁ רַשִׁ"י (יז. ד"ה עירוב) כְּגוֹן שֶׁנִּפְלָה מְפֹלֶת כְּנֶגְדּוֹ, וְזֶה הֲלֹא בְּוַדַּאי עוֹמֵד לְהִפָּנוֹת, וַאֲפִלּוּ הָכִי לֹא הֲתַר רַק כְּשֶׁנִּסְתַּם בְּשַׁבָּת גּוּפָא. וּמִשּׁוּם דְּבָרִין הַשְּׁמָשׁוֹת חָל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְכֵיוָן שֶׁהַהֶתֵּר הֲתַר וְלֹא הַנִּסְתָּם מִבְּעוֹד יוֹם, וְעַל כָּרְחֵךְ דְּלֹא הָקַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אַף כְּשֶׁעוֹמֵד לִפְתֹּחַ אֶלָּא כְּשֶׁעֵרְבוּ לְשָׁנָה וּמִשּׁוּם דְּהָעֵרוּב כְּבָר חָל בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹנָה וְלָכֵן מֵהֲנֵי אַף כְּשֶׁנִּסְתָּם אַחַר כָּךְ, וְלֹא כְּשֶׁעֵרַב לְשַׁבָּת אַחַת דְּעֵרוּב לֹא חָל הָעֵרוּב כְּלָל פַּעַם אַחַת בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת. וּבִפְרָט דְּעִקַּר הַדִּין אֵינוֹ בָּרוּר וְכַנַּ"ל, אִם כֵּן הֵבוּ דְּלֹא לְהוֹסִיף עָלָה, וּמַה שֶּׁכָּתַב בִּנְשִׁמַּת אָדָם דְּיֵשׁ נָסָח אַחֵר בַּתּוֹסָפוֹת (שם) דְּגָרַס לִשְׁנֵיהֶן, בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח"ב סי' קכא) כָּתַב גַּם כֵּן לִשְׁנָה, וְכֵן בְּרֹאשׁ (שם):

ב * **וְנִפְרַץ הַכֹּתֶל בְּשַׁבָּת. הֵינוּ בְּמִלּוּאוֹ אוֹ בְּיוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת:**

* **לְכַרְמְלִית אָסוּר. עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף** (ד"ה ומ"ש אר) **שֶׁכָּתַב דְּהֵינוּ שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל בְּתוֹךְ הֶחָצֵר יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מֻתָּר אֲפִלּוּ לְטַלְטֵל מִמָּנּוּ לְכַרְמְלִית דְּהוּא נַמִּי כְּכַרְמְלִית דְּמֵי. וּבְמֻגָּן אַבְרָהָם** (סק"ג) **מִסְתַּפֵּק בָּזֶה,** דְּאָפְשָׁר דְּאַף עַל פִּי כֵן שָׁם חָצֵר עָלָיו. וְהִנֵּה בְּתוֹסָפָת שַׁבָּת (סק"ו) הֵבִיא רְאָיָה מִתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת דַּף ט' (ע"א ד"ה אע"ג) דְּמֻתָּר, וְכֵן הֵבִיא בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד"ה מג"א), וּבְסֵפֶר נְהַר שָׁלוֹם (סק"ב) הֵבִיא דְּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שַׁעַר הָרְשָׁיוֹת דִּין א' אִיתָא בְּהֵדְיָא לְאִסּוּר, וְכֵן **בְּתוֹסָפָת שַׁבָּת** הַנַּ"ל **הוֹכִיחַ מֵרַשִׁ"י דַּף כ"ד** (ע"א ד"ה לקולא) **לְאִסּוּר, עַיֵּן שָׁם, וְעַל כֵּן נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהַקֵּל:**

ג * **וּקְטַנָּה אֲסוּרָה. דִּנְפִרְצָה בְּמִלּוּאָהּ. הַכְּלָל, מִלּוּאָהּ נִקְרָא הֵיכָא דְּלֵית לֵיהּ פֵּס אַרְבָּעָה בְּחָצֵר אוֹ פֵּס מִשֶּׁהוּ מִכָּאן וּמִכָּאן [אוֹ טֶפַח לְדַעַת אַחֵת] נִקְרָא מִלּוּאָהּ וְאָסוּר אִם נִפְרַץ לְמָקוֹם הָאָסוּר, וְאִם נִפְרַץ לְחָצֵר צָרִיךְ עֵרוּב אֶחָד לִשְׁנֵיהֶם. וְאִם הַפִּרְצָה יוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת הֲוֵי פִּרְצָה גַּם כֵּן וְאָסוּר** [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד)]:

* **וּכְשֶׁכֻּתְלֵי קְטַנָּה מֻפְלָגִים שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וכו'. לְאוּ דַּוְקָא, דְּאַף כֹּתֶל אֶחָד סָגֵי** [הַגְּרִ"א (ד"ה והיינו)]. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף אִם הָיָה רַק כֹּתֶל אֶחָד מֻפְלָג שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְהַשֵּׁנִי הָיָה פָּחוֹת מִזֶּה גַּם כֵּן אָסוּר, דְּמַה מְּהַנֵּי שֶׁנֹּאמַר לְבוּד מִצַּד אֶחָד הֲרֵי בָּעִינַן דְּוַקָּא פֵּס מִשֶּׁהוּ מִכָּאן וּמִכָּאן אוֹ פֵּס רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים מִצַּד אֶחָד:

ד * **שֶׁנִּפְרַץ קֹדֶם שַׁבָּת בְּמִלּוּאוֹ.** הָא דְּלֹא מִשְׁתָּרֵי גַּג קָטָן בִּגְפוּפֵי גַּג מְקֻרָּשִׁים בְּבֵאוּר הַמִּשְׁנָה, אִם כֵּן מַהוּ זֶה שֶׁסִּיַּם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֲבָל אִם אֵינָם נִפְרָצוֹת וכו' הֲוֵי כְּרִכְלִית, הָא יֵשׁ עַל גַּבּוֹ מִלְמַעְלָה מְחִצּוֹת, וְכֵן הַגְּרִ"ז (ס"ד) כְּשֶׁהִתְּחִיל הָאִפָּן שֶׁיֵּשׁ לַגַּג הַגָּדוֹל מְחִצּוֹת, כָּתַב בְּהֵדְיָא דְּבָזֶה אֲפִלּוּ אִם אֵינָם נִפְרָצוֹת עַל מְהַנְּיָא, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר, וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה. **(מז)** כֵּן מַשְׁמַע מַרַשִׁ"י (שם ד"ה הגדול):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (מ) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה הא דאסרינן): **(י)** פּוֹסְקִים: **(יא)** מִשְׁנָה (צב.): **(יב)** רַשִׁ"י דַּף ט' (ע"א ד"ה בנכנסין): **(יג)** הַכֹּל מְבֹאָר שָׁם: **ד (יד)** פְּשׁוּט: **(מו)** כֵּן מַשְׁמַע מַרַשִׁ"י (פט. ד"ה במחיצות), וְגַם הָרַא"שׁ (פ"ט סי' ב) הֶעְתִּיקוֹ, וּבְוַדַּאי הַטּוּר שֶׁכָּתַב לְשׁוֹן שֶׁנִּפְרַץ לֹא יַחֲלֹק עָלָיו, וּבְעַל קְרְחֵךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כֵּן דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּאִי מֵירֵי כְּשֶׁיֵּשׁ לַגַּג הַגָּדוֹל מְחִצּוֹת וְגַם לְהַקָּטָן הָיָה מְחִצּוֹת אֶלָּא שֶׁנִּפְרַץ לוֹ בְּמִלּוּאוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ אַיְזֶה

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ס שם בַּגְּמָרָא אֵלִיבָּא דְּרַב. ע כֵּן כָּתַב הָרא"ש שָׁם (פ"ט סי' ב).

ס וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ (כז) מְחִיצוֹת הַבַּיִת נְכָרוֹת לְמִי שֶׁעוֹמֵד עַל הַגַּג. אֲבָל אִם אֵינָם נְכָרוֹת כְּגוֹן (כח) שֶׁהַגַּג בּוֹלֵט עֲלֵיהֶם, הֲוֵי כַּרְמְלִית, ע אֶלָּא אִם כֵּן (כט) פָּתוּחַ לוֹ מֵהַבַּיִת חַלּוֹן אַרְבַּע עַל אַרְבַּע:

שעה מַה הֵם הַדְּבָרִים הַשְּׁרוּיִים בְּחָצֵר שֶׁאֵינָם אוֹסְרִים. וּבוֹ ד' סְעִיפִים:

א מִרְפֶּסֶת, שֶׁהוּא דֶּרֶךְ לַעֲלִיּוֹת הַפְּתוּחִים לָהּ, וְעוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר וְעוֹלִים לָהּ בְּסֻלָּם וּבְנֵי הָעֲלִיּוֹת יוֹרְדִים מִמֶּנָּה לָחָצֵר וְעוֹבְרִים לִרְשׁוּת הָרַבִּים, (א) אֵינָם אוֹסְרִים עַל בְּנֵי הֶחָצֵר, דְּסֻלָּם תּוֹרַת פֶּתַח עָלָיו, וְהֲוֵי כִּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת וּפֶתַח בֵּינֵיהֶם שֶׁאִם רָצוּ מְעָרְבִים יַחַד וְאִם רָצוּ כָּל אֶחָד מֵעָרֵב (ב) לְעַצְמוֹ, (ג) וּבִלְבַד שֶׁיְּעָרְבוּ כָּל בְּנֵי מִרְפֶּסֶת כְּדֵי שֶׁתְּהֵא רֶגֶל הַמֻּתֶּרֶת בְּמִקּוֹמָהּ: ב אִם לֹא עֵרְבוּ יַחַד * וְיֵשׁ בֶּחָצֵר תַּל אוֹ עַמּוּד שֶׁהוּא מְשֻׁתָּף (ד) בֵּין שְׁנֵיהֶם, (ה) אִם (ו) אֵינָם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲרֵי אֵלּוּ נֶחְשָׁבִים בֵּין הֶחָצֵר וּבֵין הַמִּרְפֶּסֶת (ז) וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהוֹצִיא שָׁם כֵּלִים שֶׁבַּבָּתִּים. וְאִם הֵם גְּבוֹהִים מִקַּרְקָעִית הֶחָצֵר עֲשָׂרָה טְפָחִים (ח) (וּבְתוֹךְ עֲשָׂרָה לַמִּרְפֶּסֶת) (טור) וְהֵם בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים לַמִּרְפֶּסֶת, בְּנֵי מִרְפֶּסֶת מַתָּרִים לְפִי (ט) שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ (לָהֶם) בְּנַחַת מִלִּבְנֵי הֶחָצֵר. וְאִם הָיוּ רְחוֹקִים מֵהַמִּרְפֶּסֶת אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר, (י) אַף עַל פִּי שֶׁגְּבוֹהִים עֲשָׂרָה (מִן הֶחָצֵר (יא) וְתוֹךְ עֲשָׂרָה

א הַטּוּר, מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י בְּצָרוּבִין בְּמַשְׁנָה דְּלִקַּמָּן (ד"ה ה"ג במתני'). ב מִשְּׁנָה שָׁם פ"ג (ע"ב). ג טוּר. ד שָׁם בְּגְּמָרָא פ"ד (ע"א) וּרְכָב. ה הָרַמְבַּ"ם וְהָרֹאשׁ בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הט"ז). ו שָׁם בְּמַשְׁנָה פ"ג. ז שָׁם.

בֵּאוּר הַלָּכָה

גָּדוֹל מִשּׁוּם נִרְאָה מִבַּחוּץ וְשָׁוֶה מִבִּפְנִים וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ג', דַּהְלָא לְעִנְיַן גּוּבְהָא גָּדוֹל אָמְרִינַן גּוּד אַסֵּיק מְחִיצָתָא וְהֲוֵי כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ גִּפּוּפִים וְאִם כֵּן לֵיהֵנֵי דִּבְרֵי זֶה גַּם לְגַבֵּי קָטָן, יֵשׁ לוֹמַר דִּכְיוָן דְּאָמְרִינַן גּוּד אַסֵּיק לְגַבֵּי גּוּבְהָא גָּדוֹל עֲצְמוֹ, אֲבָל לֹא לְהַתִּיר הַגַּג קָטָן בְּגִפּוּפֵי גָּדוֹל [רִיטְבָ"א (צב. ד"ה והא דלא). וּבָזֶה נִסְתַּלֵּק קְשִׁיַּת הַהֶדְרֵישָׁה (פרישה סק"ח) וַהֲוֹכָא בְּחַדּוּשֵׁי הַבֵּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד"ה במלואו)]:

ב * וְיֵשׁ בֶּחָצֵר תַּל אוֹ עַמּוּד. מִירֵי שֶׁהוּא רָחֵב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, דְּאִי לָאו הָכִי הֲוֵי מָקוֹם פָּטוּר וּבָטֵל לְהָכָא וּלְהָכָא, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שע"ב סָעִיף ו'. וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָ"א (פג: ד"ה כל):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גַּגּוֹ, דְּגַג הַקָּטָן לְגַבֵּהּ נֶחְשָׁב (יז) כְּפֶתַח בְּעַלְמָא, כֵּיוָן שֶׁאֵין בּוֹ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת: (כז) מְחִיצוֹת הַבַּיִת נְכָרוֹת וְכוּ'. שֶׁכָּל גַּגּוֹת (יח) שֶׁלָּהֶן חֲלָקִין הָיוּ וְלֹא מְשָׁפָּעִין, וּכְשֶׁאֵין בּוֹלֵט הַגַּג מִן הַכְּתָלִים וְלַחוּץ, נִרְאִין מְחִיצוֹת הַבַּיִת לְעוֹמְדִין עַל שְׁפַת הַגַּג כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִין תַּחַת רַגְלֵיהֶם, וְאָז אָמְרִינַן גּוּד אַסֵּיק מְחִיצָתָא וּכְאִלּוּ מֻקָּף מְחִיצוֹת לְמַעְלָה סְבִיב הַגַּג. אֲבָל כְּשֶׁהַגַּג בּוֹלֵט מִן הַכְּתָלִים וְלַחוּץ, אֵין מְחִיצוֹת הַבַּיִת נִרְאִין וְאֵין אוֹמְרִין גּוּד אַסֵּיק מְחִיצָתָא, וְהֲוֵי כַּרְמְלִית, וְאָסוּר לְטַלְטֵל בְּכָל אֶחָד שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם מְחִיצוֹת אֲפִלּוּ כַּלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ עַל הַגַּג כִּי אִם בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת: (כח) שֶׁהַגַּג בּוֹלֵט. דַּוְקָא כְּשֶׁבּוֹלֵט אַרְבָּעָה טְפָחִים, אֲבָל אִם אֵין בּוֹלֵט אַרְבָּעָה טְפָחִים, הֲוֵי כִּמְחִיצוֹת נְכָרוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ע). וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שמ"ה סָעִיף ט"ז בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה גג)]: (כט) פָּתוּחַ לוֹ וְכוּ'. דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ, וְנֶחְשָׁב כָּל הַגַּג (יט) כְּחוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא מְהֵנֵי זֶה (כ) אֶלָּא לְהַתִּיר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל גַּגּוֹ בְּכֵלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ, דְּיֵשׁ עָלָיו עַל יְדֵי זֶה שֵׁם רְשׁוּת הַיָּחִיד, אֲבָל לְהַעֲלוֹת עָלָיו כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת, אָסוּר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ יַחַד, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַמְּחִיצוֹת נְכָרוֹת עָלָיו:

א (א) אֵינָן אוֹסְרִין עַל בְּנֵי הֶחָצֵר. כְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ יַחַד, אֶלָּא בְּנֵי הָעֲלִיּוֹת לְעַצְמָן וּבְנֵי הֶחָצֵר לְעַצְמָן. וְלֹא הֲוֵי כְּחָצֵר אֶחָד שֶׁעֵרְבוּ בְּנֵי חָצֵר לְעַצְמָן וּבְנֵי חָצֵר לְעַצְמָן דְּאָסְרִי אַהֲדָדֵי, אֶלָּא הֲוֵי כִּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. וּמִירֵי כְּשֶׁהַמִּרְפֶּסֶת גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים מִן הֶחָצֵר, דְּאִי לֹא הָיָה גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲוֵי לֵיהּ עִם הֶחָצֵר כְּחָצֵר אַחַת [אַחֲרוֹנִים]: (ב) לְעַצְמוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מֵהֶתֵּר לְטַלְטֵל אֲפִלּוּ כְּלֵי הַבַּיִת לֶחָצֵר וְכֵן כְּלֵי עֲלִיָּה לַמִּרְפֶּסֶת, אֲבָל (ג) כְּלֵי הַבַּיִת לַמִּרְפֶּסֶת אוֹ כְּלֵי עֲלִיָּה לֶחָצֵר, אָסוּר כֵּיוָן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ יַחַד: (ג) וּבִלְבַד שֶׁיְּעָרְבוּ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאִם לֹא עֵרְבוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְהִיא אֲסוּרָה בְּמָקוֹמָהּ, אוֹסֶרֶת גַּם כֵּן עַל הֶחָצֵר לְטַלְטֵל בְּתוֹכָהּ מִכְּלֵי הַבַּיִת, דְּמִרְפֶּסֶת כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ אַחֵר לִרְשׁוּת הָרַבִּים כִּי אִם עַל יְדֵי חָצֵר, הֲוֵי לַהּ כְּחָצֵר זֶה לִפְנִים מִזֶּה שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ אַחֵר כִּי אִם עַל יְדֵי חָצֵר הַחִיצוֹנָה דְּקַיְמָא לָן לְקַמָּן בְּסִימָן שע"ח (ס"ב) דְּאִם בְּנֵי חָצֵר הַפְּנִימִי לֹא עֵרְבוּ לְעַצְמָן דְּהֲוֵי לַהּ רֶגֶל הָאֲסוּרָה בְּמָקוֹמָהּ אוֹסְרִין עַל הַחִיצוֹנָה: ב (ד) בֵּין שְׁנֵיהֶם. דְּאִם הוּא שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, הֲרֵי הוּא בִּרְשׁוּתָא דְּחַד וְאֵינָם אוֹסְרִים עָלָיו (ג) בְּכָל גַּוָּנַי: (ה) אִם וְכוּ'. הַכְּלָל בָּזֶה דְּכָל שֶׁלְּאֶחָד תַּשְׁמִישׁוֹ בְּנַחַת [הַיְנוּ בְּקַל] וּלְהַשֵּׁנִי בְּקָשֶׁה, לֹא מִקְּרֵי רַק רְשׁוּת לְאוֹתוֹ שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בְּנַחַת וְאֵין הַשֵּׁנִי יָכוֹל לֶאֱסֹר עָלָיו. אֲבָל אִם שְׁנֵיהֶם שָׁוִים, הֵן שֶׁהוּא לְשְׁנֵיהֶם בְּקַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל אוֹתוֹ מָקוֹם הֵן בְּקָשֶׁה, שַׁיָּךְ לִשְׁנֵיהֶם, וּמִמֵּילָא אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה לְהוֹצִיא לְאוֹתוֹ מָקוֹם מִכְּלֵי הַבַּיִת כֵּיוָן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ יַחַד. וְאֵיזֶה מִקְּרֵי בְּנַחַת וְאֵיזֶה בְּקָשֶׁה, מִתְבָּאֵר בַּגְּמָרָא (פג:) דְּכָל שֶׁצָּרִיךְ לְתַשְׁמִישׁוֹ זְרִיקָה, דַּהֲיְנוּ שֶׁהַתֵּל אוֹ הָעַמּוּד גָּבוֹהַּ מִמֶּנּוּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְצָרִיךְ לִזְרֹק לְשָׁם, אוֹ שֶׁצָּרִיךְ שִׁלְשׁוּל, דַּהֲיְנוּ שֶׁהַמָּקוֹם הַהוּא נָמוּךְ מִמֶּנּוּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וּכְשֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו צָרִיךְ לְשַׁלְשֵׁל וּלְהוֹרִידוֹ לְשָׁם, כָּל זֶה מִקְּרֵי קָשֶׁה, וְאִם הוּא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, הֵן בִּזְרִיקָה וְהֵן בְּשִׁלְשׁוּל מִקְּרֵי בְּנַחַת, וְלִפְעָמִים מִקְּרֵי קָשֶׁה אֲפִלּוּ אִם הוּא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּגוֹן שֶׁאוֹתוֹ עַמּוּד אוֹ הַתֵּל מֻגָּלָּג בְּרֹחַב מָקוֹם מִמֶּנּוּ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְצָרִיךְ לִזְרֹק בָּאֲוִיר: (ו) אֵינָם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים. מִן הָאָרֶץ, וְגַם מִן הַמִּרְפֶּסֶת שֶׁלְּמַעְלָה מֵהֶם אֵין נָמוּךְ מִמֶּנּוּ אַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּאָז נוֹחַ לִשְׁנֵיהֶם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם וְלָכֵן אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה. (ז) וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים וְכוּ'. וְדַוְקָא כְּשֶׁהַתֵּל הַמְּעֻמָּד סָמוּךְ לַמִּרְפֶּסֶת בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּאָז הֲוֵי כְּמִרְפֶּסֶת עֲצְמָהּ וְנֶחְשָׁב כְּמֻנָּח עָלָיו וְנוֹתְנִים אוֹתוֹ לִבְנֵי הֶחָצֵר: (ח) וּבְתוֹךְ עֲשָׂרָה לַמִּרְפֶּסֶת. דְּאִם הָיָה מֻרְחָק עֲשָׂרָה גַּם מִמִּרְפֶּסֶת עָלָיו בְּקָשֶׁה וְהֶחָצֵר בְּנַחַת, וְנוֹתְנִים אוֹתוֹ לִבְנֵי הֶחָצֵר: (ט) שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ לָהֶם בְּנַחַת. שֶׁהֵם לָהּ בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְגַם אֵינָם מַפְלָגִים מִמֶּנָּה: (י) אַף עַל פִּי שֶׁגְּבוֹהִים וְכוּ' וְתוֹךְ עֲשָׂרָה לַמִּרְפֶּסֶת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְאִם כֵּן הָיָה שַׁיָּךְ לַמִּרְפֶּסֶת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב מִתְּחִלָּה, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן שֶׁמַּפְלָגִין מִמֶּנָּה אַרְבָּעָה טְפָחִים וּכְשֶׁרוֹצִים בְּנֵי מִרְפֶּסֶת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם הוּא רַק עַל יְדֵי זְרִיקָה, מִקְּרֵי תַּשְׁמִישׁוֹ גַּם כֵּן בְּקָשֶׁה, זֶה מַחֲמַת גָּבְהוֹ וְזֶה מַחֲמַת רָחְקוֹ: (יא) וְתוֹךְ עֲשָׂרָה לַמִּרְפֶּסֶת. וְאִם הָיוּ נְמוּכִים עֲשָׂרָה טְפָחִים גַּם מֵהַמִּרְפֶּסֶת, כַּיָּם שֶׁגָּבוֹהַּ מִן הַמִּרְפֶּסֶת וְאֵינָם אוֹסְרִים עָלָיו, כָּל שֶׁכֵּן הָכָא:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יז) רַשִׁ"י (שם): (יח) רַשִׁ"י (שם ד"ה אף גג): (יט) הָרֹאשׁ (שם): (כ) הַגְּרַ"ז (שם). וְטַעְמוֹ דְּכֵיוָן דְּאֵין הַמְּחִצּוֹת נְכָרוֹת וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר גּוּד אַסֵּיק, אַף שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד מִצַּד הַחֲלוֹן, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי אֵין גִּפּוּפִים לְהַגְּדוֹלָה, עַיֵּן שָׁם:

א (ג) דְּאִלּוּ כְּלֵי הֶחָצֵר לַמִּרְפֶּסֶת מַתָּר לְטַלְטֵל אֲפִלּוּ לֹא עֵרְבוּ כְּלָל לֹא זֶה וְלֹא זֶה, דְּגַגּוֹת וַחֲצֵרוֹת וּמִרְפֶּסֶת רְשׁוּת אַחַת הֵן [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומה שכתב רבינו אינם)]:

ב (ג) אֲפִלּוּ אִם לוֹ בְּקָשֶׁה וּלְהַשֵּׁנִי בְּנַחַת: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ד) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג) וְכֵן מוּכָח סָעִיף ד', דְּלֹא כְּט"ז (סק"ב): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַטּוּר. וְכָתַב שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁגַּם דַּעַת הָרַמְבַּ"ם כֵּן, וְהָעִתִּיקוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וְהַבֵּיאוּר סִיּוּעַ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חט"ז), וְכֵן כָּתְבוּ תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (שם) וְהַגְּרַ"ז (ס"ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah